

מסעה של "שבתי לזוינסקי"²² היה אחד הקשים שבתולדות ההעפלה. עם זאת הצליחה הספינה להגיע בשלום לחוף מבטחים ולהורידה חלק מן המעפילים שעל סיפונה. היתה זו ספינה בת 670 טון, שנקנתה על-ידי ג'הודה ארוז בשלהי 1946. עוד לפני שיצאה לדרך פקדה תקלות רבות. בצאתה למקום ההפלה נתפסה הספינה והמעפילים נאלצו להתעכב בנמל היציאה. תחורף הקשה, ותנ"ית ההפלה יצרו מתח בין המעפילים למלוותיהם, והיה צריך להועיק את יהודה ארוז כדי להרגיע את הרוחות. בשעה שעגנה הספינה בנמל היציאה חדרו אליה מים, ולכן החזרה לנמל מיטאפונטו לשם תיקונים. ב-4 במאריס 1947 סוף-סוף הפליגה הספינה, כשעל סיפונה 675 מעפילי-לים מפרלון. מפקדה היה דניז מימון המכונה "סנפיר", ומלוויה היו אברהם ריקמן (לימים קרני) המכונה "גשר", בצלאל הרורי המכונה "ישקה" והאלחוטאי יהושע רביד המכונה "אויסי". בעת ובעונה אחת הפליגה הספינה הקטנה "פייטרו", כשעל סיפונה 173 מעפילים, אף הם מפרלון, בליווי דניז בן-תורין והאלחוטאי אריה חקינד

המכונה "ירובל". בין 648 המעפילים היתה גם הפלוגה הראשונה של מגויסי ה"הגנה". במחנות העקורים פלוגה זו, שמנתה 150 איש, הושבעה ערב צאתם מנמל יגאל פייקוביץ (לימים אלון), שביקר בימים התם באירופה.²³ בליל ה-9 במאריס נפגשו שתי הספינות ליד חופי טורקיה, ומעפילי "פייטרו" הועברו ל"שבתי לזוינסקי", בעוד שכל העובדים הזרים, פרט לרבי-החובל ולמכונאי, עברו מ"שבתי לזוינסקי" ל"פייטרו", שחזרה לנמל-המוצא. לימים היתה שיטה זו למתכונת כמעט קבועה. ב-13 במאריס הגיעה הספינה מול חוף עזה, מקום שם המתינו דויד נמרי, האחראי למיבצע-ההורדה של המעפילים, ואורי יפה. בשל גובה הגלים אי-אפשר היה להעביר את המעפילים בסירות, וכאשר ניסתה הספינה להתקרב, עלתה על שרטון. במרחק של כ-100 מ' מן החוף. עתה נמתח חבל בין הספינה לחוף, והחל מיבצע מאומץ של העברת המעפילים. כ-350 מהם הצליחו להגיע אל החוף, וביניהם שלישי מחברי הפלוגה המגויסת של ה"הגנה". עם בוקר גילו מטוסי-סיור את הספינה, ועד מהרה ריכוז הבריטים כחות-צבא גדולים, שלכדו את המעפילים שקפצו לים. בהודעה רשמית של הבריטים נמסר, כי בשעת המיבצע התחפכו שתי סירות-מנוע בריטיות, וקצין ושני מלחים טבעו. בים בבקשם להציל מעפילים ששחו אל החוף. מן הראוי לציין, כי הבריטים לא השתמשו בנשק חם, ועל-כן לא נפגעו מעפילים, על-אף האנדרלמוסיה. על קברוצת גיצנים השכנה הוטל מצור. על החוף התאסף קהל רב, הזו ערבים מן הסביבה הזו יהודים מיישובי האזור, שהזעקו על-ידי ה"הגנה" וזרמו למקום בהמוניהם כדי להתערב במעפילים שהגיעו אל החוף. לפי הדיווח-שבון של ה"הגנה" הצליחו כ-250 מעפילים להגיע למקום-מבטחים. הבריטים עצרו ארבעה אוטובוסים, על נוהיהם. יחילת ריכוז את כל העצורים במחנה-צבא שבקירבת אשקלון, אך טלים סירבו להזדהות, בהתאם לפקודת ה"הגנה". לאחר יום מפרך של חקירות חוסר-מזון הוסעו כולם לחיפה במשאיות. בחיפה נעשה נסיון נוסף לזהותם, אך ללא הועיל: כ-240 איש הושארו בארץ, ולאחר מיסדר-זיהוי נוסף שוחררו; כ-835 איש — מהם כ-140 מאנשי הארץ²⁴ — גורשו לקפריסין, מקום שם נערך להם מיון נוסף. ב-15 במאריס החזרו 250 איש, ובי-28 במאריס — עוד 75 איש. בין השבים היו גם כ-85 מעפילים; מהם מאנשי הפלוגה המגויסת. בהגיעם לארץ רוכזו אנשי הפלוגה בגבעת-ברנר, ולאחר-מכן פוזרו בין יחידות הח"ש בנקודות שונות בארץ.²⁵

מעפילי "שבתי לזוינסקי" שוכנו בחלקם במחנות קאראולוס ובחלקם במחנות קסילו-טימבז; שנפתחו בדצמבר.